

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 februarie

Seria I, Anul XXXI, Nr. 8 (365), 2024

ZIUA VIETII CONSACRATE

Eugen Iva

Din sumar:

E.S. Mons. Giampero Gloder, noul Nunțiu Apostolic în România și Republica Moldova - pag. 2; Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3; Mesajul Sfântului Părinte pentru Postul Mare - pag. 4-5; Mesajul final al Episcopilor din Africa și Europa la Nairobi - pag. 6; Episcopii greco-catolici de Oradea Mare: Demetriu Radu (1862-1920) - pag. 9-10; Tendințe în tehnologie - pag. 16.

E.S. Mons. Giampiero Gloder, noul Nunțiu Apostolic în România și Republica Moldova

Sfântul Părinte Papa Francisc l-a numit Nunțiu Apostolic în România și Republica Moldova pe E.S. Mons. Giampiero Gloder, arhiepiscop titular de Telde, până acum Nunțiu Apostolic în Cuba.

E.S. Mons. Giampiero Gloder s-a născut în data de 15 mai 1958 la Asiago (Vicenza).

A urmat studiile de Filozofie și Teologie la Seminarul Mare din Padova și a fost sfințit Preot în data de 4 iunie 1983, pentru Dieceza de Padova.

În 1986 a fost trimis la Roma pentru continuarea studiilor de Teologie la Universitatea Pontificală Gregoriană, unde a obținut gradul de Doctor în Teologie în anul 1992, și apoi pe cel în Drept Canonic, la Universitatea Pontificală „Sfântul Toma d'Aquino”, în anul 1990.

Din 1988 până în 1992 a urmat studiile la Academia Pontificală Ecclesiastică, începându-și apoi ministerul în Serviciul Diplomatic al Sfântului Scaun în 1992, ca Atașat și apoi ca Secretar la Nunțiatura Apostolică în Guatemala, până în anul 1995.

Din 1995 până în 2009 a activat ca Oficial al Secretariatului de Stat, secția Afaceri Generale, iar din 2009 până în 2013 a fost Șef Birou cu Însărcinări speciale al aceleiași Secretariat de Stat.

În data de 21 septembrie 2013, Sfântul Părinte Papa Francisc l-a numit Arhiepiscop titular de Telde și Președinte al Academiei Pontificale Ecclesiastice, consacându-l ca Episcop în Bazilica Papală Sfântul Petru din Vatican, în data de 24 octombrie 2013.

Din 2013 până în 2019 a fost Președinte al Academiei Pontificale Ecclesiastice din Roma, iar din 2014 până în 2019 a fost Vice-camerlengo al Sfintei Biserici Romane.

În data de 11 octombrie 2019 a fost numit Nunțiu Apostolic în Cuba.

În data de 5 februarie 2007 i-a fost conferită Distincția de Comandor al Ordinului de Merit al Republicii Italiene.

Pe 23 februarie 2024 este numit Nunțiu Apostolic în România și Republica Moldova de Sanctitatea Sa Papa Francisc.

Data sosirii noului Nunțiu Apostolic la București nu a fost încă stabilită. Cerem cu amabilitate tuturor episcopilor, preoților, persoanelor consacrate și credincioșilor să îl susțină pe Excelența Mons. Giampiero Gloder cu rugăciunea pentru Misiunea care îl așteaptă în România și Republica Moldova.

Nunțiatura Apostolică în România

Mons. Tuomo T. Vimpari,
Însărcinat cu Afaceri a.i.

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Maria-Mirela Filimon, Eugen Ivuț, Ioan Moldovan, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it;
Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin "Sfânta Tereza"

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

Fiare sălbatice și îngeri în compania noastră

16.02.2024

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Astăzi, prima duminică din Postul Mare, Evanghelia ni-l prezintă pe Isus ispitit în pustiu (cf. Mc 1,12-15). Textul spune: „Iar în pustiu a stat timp de patruzeci de zile, fiind ispitit de Satana”. Și noi, în Postul Mare, suntem invitați să „intrăm în pustiu”, adică în tăcere, în lumea interioară, în ascultarea inimii, în contact cu adevărul. În pustiu – adaugă Evanghelia de astăzi –, Cristos „era împreună cu fiarele, iar îngerii îi slujeau” (v. 13). Fiare și îngeri erau compania Sa. Dar, într-un sens simbolic, sunt și compania noastră: de fapt, când intrăm în pustiu interior, putem să întâlnim acolo fiare și îngeri.

Fiare. În ce sens? În viața spirituală putem să le gândim ca patimile dezordonate care dezbină inima, încercând să o posede. Ne dau sugestii, par seducătoare, dar, dacă nu suntem atenți, riscă să ne distrugă. Putem da nume acestor „fiare” ale sufletului: diferitele vicii, dorința de bogăție, care încheie în calcule și în insatisfacție, vanitatea plăcerii, care condamnă la neliniște și la singurătate, de asemenea aviditatea de faimă, care generează nesiguranță și o nevoie continuă de confirmări și de protagonism. Să nu uităm aceste lucruri pe care le putem întâlni înăuntru: dorința de bogăție, vanitate și aviditate. Sunt ca niște „fiare sălbatice” și ca atare trebuie calmate și combătute: altminteri, ne devorează libertatea. Și Postul Mare ne ajută să intrăm în pustiu interior pentru a corecta aceste lucruri.

Și după aceea, în pustiu erau îngerii. Ei sunt mesagerii lui Dumnezeu, care ne ajută, ne fac bine; de fapt, caracteristica lor conform Evangheliei este slujirea (cf. v. 13): exact contrariul posesiei, tipică patimilor. Slujirea împotriva posesiei. Spiritele îngerești amintesc gândurile și sentimentele bune sugerate de Spiritul Sfânt. În timp ce ispitele ne sfășie, inspirațiile divine bune ne unifică și ne fac să intrăm în armonie: liniștesc inima, insuflă gustul de Cristos, „savoarea cerului”. Și pentru a percepe inspirația lui Dumnezeu, trebuie intrat în tăcere și în rugăciune. Și Postul Mare este timpul pentru a face aceasta.

Putem să ne întrebăm, mai întâi: care sunt patimile dezordonate, „fiarele” care se agită în inima mea? Al doilea: pentru a permite glasului lui Dumnezeu să îmi vorbească la inimă și să o păzesc în bine, mă gândesc să mă retrag un pic în „pustiu”, încerc să dedic în timpul zilei vreun spațiu pentru aceasta? Sfânta Fe-cioară, care a păstrat cuvântul și nu s-a lăsat atinsă de ispitele celui rău, să ne ajute pe drumul Postului Mare.

După *Angelus*, Sfântul Părinte a spus următoarele:

Iubiți frați și surori,

Au trecut de acum zece luni de la izbucnirea

conflictului armat în Sudan, care a provocat o situație umanitară foarte gravă. Cer din nou părților beligerante să oprească acest război, care face atât de mult rău oamenilor și viitorului țării. Să ne rugăm ca să se găsească repede căi de pace pentru a construi viitorul îndrăgitului Sudan. Violența împotriva populațiilor lipsite de apărare, distrugerea de infrastructuri și nesiguranța se răspândesc din nou în provincia Cabo Delgado, în Mozambic, unde în zilele trecute a fost incendiată și misiunea catolică „Stăpâna Noastră a Africii” la Mazeze. Să ne rugăm pentru ca pacea să se întoarcă în acea regiune martirizată. Și să nu uităm atâtea alte conflicte care însângerează continentul african și multe părți ale lumii: și Europa, Palestina, Ucraina...

Să nu uităm: războiul este o înfrângere, mereu. Oriunde se duc lupte, populațiile sunt epuizate, sunt obosite de război, care ca întotdeauna este inutil și neconcludent, și va aduce numai moarte, numai distrugere, și nu va aduce niciodată soluția problemelor. Să ne rugăm în schimb fără încetare, pentru că rugăciunea este eficace, și să cerem Domnului darul de minți și de inimi care să se dedice în mod concret păcii.

Salut credincioșii din Roma și din diferite părți din Italia și din lume, îndeosebi pelerinii care provin din Statele Unite ale Americii, comunitățile neocatecumenale din diferite parohii din Republica Cehă, din Slovacia și din Spania, elevii din Institutul „Carolina Coronado” din Almendralejo și Asociația de voluntariat „Pe urmele Slujitorilor – spre lume”. Și salut cultivatorii și crescătorii de animale prezenți în piață. În această după-amiază, împreună cu colaboratorii din Curie, vom începe exercițiile spirituale. Invit comunitățile și credincioșii să dedice în acest timp al Postului Mare și de-a lungul acestui an de pregătire pentru Jubileu, care este „Anul rugăciunii”, momente specifice pentru a se reculege în prezența Domnului. Și urez tuturor o duminică frumoasă. Vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine. Poftă bună și la revedere.

Mesajul Sfântului Părinte pentru Postul Mare

Iubiți frați și surori,

Când Dumnezeu nostru se revelează, comunică libertate: „Eu sunt Domnul Dumnezeu tău, care te-am scos din țara Egiptului, din casa sclaviei” (Ex. 20,2). Așa se deschide Decalogul dat lui Moise pe muntele Sinai. Poporul știe bine despre care exod vorbește Dumnezeu: experiența sclaviei este încă imprimată în trupul său. Primește cele zece cuvinte în deșert drept cale de libertate. Noi le numim „porunci”, accentuând forța de iubire cu care Dumnezeu educă poporul său. De fapt este o chemare viguroasă, cea la libertate. Nu se epuizează într-un singur eveniment, pentru că se maturează pe un drum. Așa cum Israel în deșert încă are Egiptul înăuntrul său – de fapt adesea regretă trecutul și murmură împotriva cerului și împotriva lui Moise –, tot așa și astăzi poporul lui Dumnezeu poartă în sine legături oprimate pe care trebuie să aleagă să le abandoneze. Ne dăm seama de asta atunci când ne lipsește speranța și rătăcim în viață ca într-un pustiu, fără o țară promisă spre care să tindem împreună. Postul Mare este timpul de har în care deșertul devine din nou – cum vestește profetul Osea – locul primei iubiri (cf. Os. 2,16-17). *Dumnezeu educă poporul său, pentru ca să iasă din sclaviile sale și să experimenteze trecerea de la moarte la viață.* Ca un mire ne atrage din nou la sine și șoptește cuvinte de iubire inimii noastre.

Exodul de la sclavie la libertate nu este un drum abstract. Pentru ca să fie concret și Postul Mare al nostru, primul pas este să vrem *să vedem realitatea*. Când în tufișul care arde Domnul l-a atras pe Moise și i-a vorbit, imediat s-a revelat ca un Dumnezeu care vede și mai ales ascultă: „Am văzut necazul poporului meu, care este în Egipt, și am auzit strigătele lor din cauza asupritorilor. Îi cunosc durerea. Am coborât ca să-l scot din mâna egiptenilor și să-l fac să urce din țara aceea într-o țară bună și întinsă, într-o țară în care curge lapte și miere” (Ex. 3,7-8). Și astăzi strigătul atâtor frați și surori opriți ajunge la cer. Să ne întrebăm: ajunge și la noi? Ne zdruncină? Ne înduioșează? Mulți factori ne îndepărtează pe unii de alții, negând fraternitatea care ne leagă la origine.

În călătoria mea la Lampedusa, globalizării indiferenței am opus două întrebări, care devin tot

mai actuale: „Unde ești?” (Gen. 3,9) și „Unde este fratele tău?” (Gen. 4,9). Drumul Postului Mare va fi concret dacă, reascultându-le, vom mărturisi că și astăzi suntem sub dominația faraonului. Este o dominație care ne face epuizați și insensibili. Este un model de creștere care ne desparte și ne fură viitorul. Pământul, aerul și apa sunt poluate de el, dar și sufletele sunt contaminate de el. De fapt, deși cu botezul a început eliberarea noastră, rămâne în noi o nostalgie inexplicabilă a sclaviei. Este ca o atracție spre siguranța lucrurilor văzute deja, în detrimentul libertății.

Aș vrea să vă indic, în relatarea din Exod, un amănunt care nu este lipsit de importanță: Dumnezeu este cel care vede, care se înduioșează și care eliberează, nu Israel este cel care cere asta. De fapt, faraonul stinge și visele, fură cerul, face să pară nemodificabilă o lume în care demnitatea este călcată în picioare și legăturile autentice sunt negate. Adică reușește să lege cu sine. Să ne întrebăm: doresc o lume nouă? Sunt dispus să ies din compromisurile cu vechiul? Mărturia multor frați episcopi și a unui mare număr de făcători de pace și de dreptate mă convinge tot mai mult că ceea ce trebuie să fie denunțat este un deficit de speranță. Este vorba de un impediment de a visa, de un strigăt mut care ajunge până la cer și înduioșează inima lui Dumnezeu. Se aseamănă cu acea nostalgie a sclaviei care paralizează Israelul în deșert, împiedicându-l să înainteze. Exodul se poate întrerupe: nu s-ar explica altfel cum de o omenire ajunsă în pragul fraternității universale și la niveluri de dezvoltare științifică, tehnică, culturală, juridică în măsură să garanteze tuturor demnitatea băjbăie în întinericul inegalităților și al conflictelor.

Dumnezeu nu s-a saturat de noi. Să primim Postul Mare ca timpul forte în care Cuvântul său ne este adresat din nou: „Eu sunt Domnul Dum-

(urmare din pag. 4)

nezeul tău, care te-am scos din țara Egiptului, din casa sclaviei” (Ex. 20,2). *Este timp de convertire, timp de libertate*. Isus însuși, așa cum amintim în fiecare an în prima duminică din Postul Mare, a fost dus de Duhul în deșert pentru a fi încercat în libertate. Timp de patruzeci de zile El va fi în fața noastră și cu noi: este Fiul întrupat. Spre deosebire de faraon, Dumnezeu nu vrea supuși, ci fii. Deșertul este spațiul în care libertatea noastră se poate matura într-o decizie personală de a nu recădea sclavă. În Postul Mare găsim noi criterii de judecată și o comunitate cu care să intrăm pe un drum care n-a mai fost parcurs niciodată.

Asta comportă o *luptă*: ne relatează asta în mod clar cartea Exodului și ispitirile lui Isus în deșert. Glasului lui Dumnezeu, care spune: „Tu ești Fiul meu, cel iubit” (Mc. 1,11) și „Să nu ai alți dumnezei afară de mine” (Ex. 20,3), i se opun de fapt minciunile dușmanului. Mai de temut decât faraonul sunt idoli: am putea să-i considerăm ca glasul său în noi. A putea tot, a fi recunoscuți de toți, a-i depăși pe toți: fiecare ființă umană simte seducția acestei minciuni înlăuntrul său. Este un drum vechi. Putem să ne alipim astfel de bani, de anumite proiecte, idei, obiective, de poziția noastră, de o tradiție, chiar și de unele persoane. În loc să ne miște, ne vor paraliza. În loc să ne facă să ne întâlnim, ne vor contrapune. Există însă o nouă omenire, poporul celor mici și al celor umili care nu au cedat în fața fascinației minciunii. În timp ce idoli îi fac muți, orbi, surzi, imobili care îi slujesc (cf. Ps 114,4), săracii în duh sunt imediat deschiși și prompti: o forță silențioasă de bine care îngrijește și susține lumea.

Este timp de a acționa, și în Postul Mare *a acționa înseamnă și a ne opri*. A ne opri în rugăciune, pentru a primi Cuvântul lui Dumnezeu, și a ne opri ca samariteanul, *în prezența fratelui rănit*. Iubirea față de Dumnezeu și față de aproapele este o unică iubire. A nu avea alți dumnezei înseamnă a ne opri la prezența lui Dumnezeu, la trupul aproapei. Pentru aceasta rugăciunea, pomana și postul nu sunt trei exerciții independente, ci o unică mișcare de deschidere, de golire: afară cu idoli care ne îngreunează, plecarea alipirilor care ne închid. Atunci inima atrofiată și izolată se va retrezi. Așadar, a încetini și a ne opri. Dimensiunea contemplativă a vieții, pe care Postul Mare ne va face să o regăsim astfel, va mobiliza noi energii. În prezența lui Dumnezeu devenim

surori și frați, îi simțim pe ceilalți cu intensitate nouă: în loc de amenințări și de dușmani găsim însoțitoare și însoțitori de călătorie. Acesta este visul lui Dumnezeu, țara promisă spre care tindem, când ieșim din sclavie.

Forma sinodală a Bisericii, pe care în acești ani o redescoperim și o cultivăm, sugerează că Postul Mare este și *timp de decizii comunitare*, de alegeri mici și mari împotriva curentului, capabile să modifice cotidianitatea persoanelor și viața unui cartier: obiceiurile în cumpărături, îngrijirea creației, incluziunea celui care nu este văzut sau este disprețuit. Invit fiecare comunitate creștină să facă asta; să-și dea timp pentru a verifica propria prezență în teritoriu și contribuția de a-l face mai bun. Vai dacă pocăința creștină ar fi ca aceea care-l întristează pe Isus. El ne spune și nouă: „Nu fiți triști ca ipocriții, căci ei își schimonosesc fețele ca să arate oamenilor că postesc” (Mt. 6,16). Mai degrabă să se vadă bucuria pe fețe, să se simtă parfumul de libertate, să se elibereze acea iubire care face noi toate lucrurile, începând de la cele mai mici și apropiate. În fiecare comunitate creștină se poate întâmpla asta.

În măsura în care acest Post Mare va fi de convertire, atunci, omenirea rătăcită va simți o tresăltare de creativitate: plutirea unei *noi speranțe*. Aș vrea să vă spun, ca tinerilor pe care i-am întâlnit la Lisabona în vara trecută: „Căutați și riscați, căutați și riscați. În acest perioadă istorică provocările sunt enorme, gemete dureroase. Vedem un al treilea război mondial pe bucăți. Dar să îmbrățișăm riscul de a crede că nu suntem într-o agonie, ci într-o naștere; nu la sfârșitul, ci la începutul unui mare spectacol. Este nevoie de curaj pentru a crede asta” (*Discurs adresat universitarilor*, 3 august 2023). Este curajul convertirii, al ieșirii din sclavie. Credința și caritatea țină de mână pe această copilă speranță. O învață să meargă și, în același timp, ea le trage înainte [1].

Vă binecuvântează pe voi toți și drumul vostru de Postul Mare.

Roma, Sfântul Ioan din Lateran, 3 decembrie
2023, Duminică I din Advent

Franciscus

[1] Cf. Ch. Péguy, *Il portico del mistero della seconda virtù*, Milano 1978, 17-19.

Traducere în limba română: **pr. Mihai Pătrașcu**

Mesajul final al Episcopilor din Africa și Europa la Nairobi

Drag popor al Lui Dumnezeu din Africa și Europa, har și pace de la noi, episcopii delegați ai Conferințelor Episcopale din Africa și Madagascar (SECAM) și Consiliului Conferințelor Episcopale din Europa (CCEE), reuniți la Nairobi, Kenya, în perioada 24-26 ianuarie 2024, pentru Seminarul nostru intitulat „**Sinodalitate: Africa și Europa merg împreună**”.

Suntem conștienți de schimbările profunde și de instabilitatea crescândă din lumea noastră, inclusiv de conflictele din Africa, Europa și Orientul Mijlociu. În aceste regiuni, vedem, de asemenea, violența tot mai mare împotriva creștinilor și mizeria cauzată de nedreptatea globală și de proasta guvernare. În mijlocul acestor provocări alarmante, credința noastră în Domnul Înviaț rămâne de neclintit. Cristos este cel care ne aduce pace și speranță, oferind un far de lumină și certitudine în mijlocul frământărilor și incertitudinii care caracterizează vremurile noastre.

Recunoaștem semnificația profundă a transformării Curiei Romane și a întregii Biserici, așa cum se subliniază în Constituția Apostolică „*Praedicate Evangelium*”. Această reformă transformatoare, condusă de Papa Francisc, urmărește să alinieze Biserica la provocările secolului al XXI-lea. Acest instrument de apostolat al Sfântului Părinte pune accentul pe o convertire misionară, promovând o ecleziologie a comuniunii și, în special, include participarea laicilor, în special a femeilor, la guvernarea Bisericii. Este o reformă care sprijină descentralizarea, o mai mare colaborare cu episcopii și abordează diferite nevoi culturale și pastorale, în special în Africa. Această schimbare de paradigmă marchează o nouă eră pentru Curia Romană, care se concentrează pe slujire și întruchiează viziunea unei Biserici sinodale, înrădăcinată în comuniune, participare și misiune.

Reflectând la prima sesiune a Sinodului de la Roma, vedem perspectivele europene și africane îmbrățișându-se: identitatea eclezială diferită a Europei favorizează ascultarea profundă și un drum eclezial al discernământului, punând accent pe **transparență** și **dialog**, în timp ce aspectele culturale și sociale specifice din Africa subliniază

valorile **comunității și incluziunea**.

În așteptarea celei de-a doua sesiuni a Sinodului, ne afirmăm angajamentul de a aprofunda relațiile noastre și de a implementa acțiuni concrete care reflectă unitatea noastră în Cristos. Propunem un schimb sănătos, misionar și pastoral între Conferințele Episcopale din Europa și Africa. Ne propunem să integrăm în viața parohială valorile africane, cum ar fi *mentalitatea comunitară* și *familia*, și susținem un program sănătos de schimb al preoților între continentele noastre. Colaborarea noastră se va extinde la formarea și discernământul comunitar, desfășurate în spirit de umilință și respect reciproc între Bisericile noastre. În acest parcurs de credință împărtășită, ne recunoaștem ca studenții care mai trebuie să învețe, asemeni clericilor și laicilor care merg împreună pentru a aduce vestea lui Cristos lumii.

În călătoria noastră comună, ne străduim să fim deosebit de atenți la vocile și contribuțiile tinerilor noștri într-o lume în care digitalizarea a crescut. Recunoscând perspectivele și energiile lor unice, afirmăm necesitatea implicării lor active în viața și misiunea Bisericii. Ascultând cu atenție experiențele și intuițiile lor, în timp ce îi ghidăm în credință, ne străduim să înțelegem și să răspundem mai profund nevoilor lor.

Într-un moment crucial pentru lumea noastră, noi, episcopii din Africa și Europa, ne unim în chemarea de a cultiva o **cultură a fraternității**. În acest spirit, ne străduim să creăm un viitor mai armonios și mai prosper. Împreună, ne angajăm în acest drum, construind punți care nu leagă doar continentele noastre, ci și hrănesc creșterea și înflorirea diverselor noastre comunități în credință și iubire.

Dumnezeu să binecuvânteze eforturile noastre comune în timp ce mergem împreună în sinodalitate, unind Africa și Europa în credință, speranță și iubire.

Eminența Sa cardinal Fridolin Ambongo,
președinte SECAM – Excelența Sa mons. Gintaras
Grušas, președinte CCEE
Nairobi, 25 ianuarie 2024

Ziua Vieții Consacrate la Oradea

„Preasfântă Treime, Tatăl, Fiul și Spiritul Sfânt, îți mulțumesc pentru că din veșnicie m-ai creat și mi-ai dat harul de a mă consacra cu toată ființa mea în serviciul iubirii. Cu ajutorul Mariei, mama Ta și a mea, reînnoiesc astăzi înaintea Ta, bucuria de a-ți aparține, de a te urma și de a te sluji în castitate, sărăcie și ascultare, punându-mă astfel în slujba Bisericii” este promisiunea reînnoită a tuturor călugărilor și călugărițelor din Eparhia Greco-Catolică și Dieceza Romano-Catolică de Oradea, care au sărbătorit împreună pe 3 februarie 2024, a XXVIII-a zi Mondială a Vieții Consacrate. Aceasta a fost inițiată de Sfântul Papa Ioan Paul al II-lea în 1997 și este marcată în Biserica Catolică anual, de sărbătoarea Prezentării lui Isus la Templu (2 februarie).

În acest an, la invitația Preasfinției Sale László Böcskei, episcop romano-catolic, persoanele consacrate au sărbătorit această zi în Palatul Episcopal Romano-Catolic din Oradea, unde Preasfinția Sa a ținut o prelegere cu titlul „Moise și vocația mea”. Aceasta a fost urmată de reflecții în grupuri mici asupra temei, ca pregătire pentru banchetul euharistic. În procesiune solemnă, fiecare purtând o candelă aprinsă, persoanele consacrate din Oradea s-au îndreptat spre Bazilica „Ridicarea la Cer a Fecioarei Maria”, însoțiți fiind de cei doi păstori ai locului: PSS Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, și PSS László Böcskei. Alături de ei, preoții vicari, superiorii și membrii ordinei călugărești feminine, respectiv masculine, care își desfășoară misiunea pe teritoriul diecezelor noastre. La amiaza zilei, în Catedrala Episcopală romano-ca-

tolică, preoții, călugării, călugărițele și credincioșii din cele două dieceze i-au mulțumit Domnului pentru darul vocației și slujirea frumoasă care le-a fost încredințată, prin celebrarea și participarea la Sfânta Liturghie arhierască în rit latin, în cadrul căreia cuvântul de învățătură a fost susținut de eparhul greco-catolic. Preasfinția Sa Virgil Bercea a îndemnat toate persoanele consacrate să redeschidă poarta sufletului lor Domnului, Cel căruia I s-au consacrat, vorbind pe marginea Psalmului 44 a lui David, (*Imnul porților*) „care este de fapt Imnul Teofaniei”, al arătării Domnului încă de la prezentarea Sa la templu.

În cadrul aceleiași celebrări, călugării, călugărițele și preoții din Eparhia și Dieceza de Oradea au reînnoit voturile lor, consfințindu-se în fața Sfântului Sacrament și primind la final Binecuvântarea Euharistică: „Fiecare «da» aduce rod, pentru că aderă la un plan mai mare, din care percepem numai amănunte, însă pe care Artistul divin îl cunoaște și îl duce înainte, pentru a face din fiecare viață o capodoperă.” sunt cuvintele Papei Francisc despre zelul apostolic, aduse în atenția tuturor celor prezenți care au avut prilejul de Ziua Vieții Consacrate să redescopere Icoana prieteniei, reprezentare care datează din Egiptul secolului al VI-lea, în care este reprezentat Isus punând mâna pe umărul prietenului său. Prin misiunea lor, persoanele consacrate reconstituie împreună această prietenie, arătându-o semenilor.

Biroul de Presă EGCO

Eugen Iu

Hramul Seminarului Teologic „Sfinții Trei Ierarhi” din Oradea

Comemorarea Sfinților Trei Ierarhi „Vasile, Grigore și Ioan” este an de an prilej de mare sărbătoare pentru comunitatea Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea, care poartă hramul celor trei sfinți mari dascăli ai lumii. Cu acest prilej, instituția de învățământ și formare religioasă care era înființată la Oradea în urmă cu 232 de ani (30 ianuarie 1792), a deschis începând de luni, 29 ianuarie a.c., cu celebrarea Vecerniei Mari a Hramului în Biserica Seminarului de eparhul locului. În solemnitatea sărbătorii, pe 30 ianuarie 2024, momentul central a fost Sfânta Liturghie arhierescă celebrată de Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic al Eparhiei de Oradea, împreună cu S.E. László Böcskei, episcop romano-catolic de Oradea, și PSS Ioan Bot, episcop al Eparhiei Greco-Catolice de Lugoj, alături de preoții vicari ai Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, pr. Anton Cioba, rector al Seminarului orădean, părinții vice-rectori și un numeros sobor de preoți din Eparhia Oradea, Eparhia de Cluj-Gherla și Arhieparchia de Alba-Iulia și Făgăraș. Sfânta Liturghie, transmisă în direct de Radio Maria România și Maria TV, a fost însoțită de glasurile studenților teologi ai Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea, sub conducerea maestrului prof. Radu Mureșan. La sărbătoarea hramului au luat parte reprezentanți ai instituțiilor locale, printre care primarul Municipiului Oradea, domnul Florin Birta și doamna Antonia Nica, viceprimar al Oradiei. De asemenea, au fost prezenți decanul Facultății de Teologie Greco-Catolică din cadrul Universității Babeș-Bolyai, Pr. prof. dr. Cristian Barta, Pr. Grigore Furtună, rector al Seminarului Teologic din Cluj-Napoca și Pr. Florian Guțiu, rector al Seminarului teologic greco-catolic din Blaj. Împreună cu aceștia, alte cadre didactice universitare din țară, profesori ai departamentului orădean al Facultății de Teologie Greco-Catolică, formatori, personal auxiliar și nenumărați credincioși, au venit să trăiască împreună bucuria acestei sărbători, în cadrul căreia a avut loc și prezentarea publică a albumului omagial „Demetriu Radu” – recent apărut la editura Primus. Toți cei prezenți s-au bucurat deopotrivă de un moment muzical susținut de trei membri ai Filarmonicii de Stat Oradea.

În predica la Sfânta Liturghie, PSS Ioan Bot, episcop de Lugoj, a subliniat apropierea celor trei mari sfinți dascăli ai lumii – Sfântul Vasile cel Mare, Sfântul

Eugen Ivuț

Grigore de Nazians Teologul, Sfântul Ioan Gură de Aur care au trăit în secolul al IV-lea.

După Sfânta Liturghie arhierescă din ziua hramului, un cadru deosebit a fost creat în Biserica Seminarului Teologic din Oradea prin piesele interpretate de artiștii instrumentiști Camelia Andone (pian), Victor Sandu și Bogdan Cocola (violoncel), de la Filarmonia de Stat Oradea, un preambul la prezentarea albumului omagial dedicat episcopului „Demetriu Radu”, realizat de Episcopia Greco-Catolică de Oradea Primăriei Oradea, cu sprijinul Primăriei Oradea și al Consiliului Local. La ceas de sărbătoare și omagiu, doamna Mariana Casian, o oferit o surpriză tuturor celor prezenți: un tablou inedit realizat minuțios din mărgele reprezentându-l pe episcopul Demetriu Radu, în fața Palatului Episcopal Greco-Catolic din Oradea, vegheat de Sfânta Fecioară Maria. Acesta ca „o feerie din imensa aripă a timpului, un act de recunoștință, știind că recunoștința este memoria inimii!”, a spus dumneai.

Clipe de recunoștință, credință și iubire, trăite împreună – care au pornit de la Sfânta Liturghie ca „moment principal al vieții creștine și al misiunii viitorilor preoți”, cum a subliniat la final pr. Anton Cioba, rector al Seminarului Teologic „Sfinții Trei Ierarhi din Oradea”, mulțumind tuturor pentru participare, încredințându-i pe preoții și seminariști orădeni rugăciunilor tuturor celor prezenți, pe care, la rândul lor îi asigură de apreciere și pomenire.

Hramul Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea s-a încheiat cu o agapă comunitară în Aula Magna a Seminarului Teologic, ocazie de socializare și bucurie împărtășită.

**Biroul de Presă EGCO
Mihaela CABA-MADARASI**

Cristian BARTA

Episcopi greco-catolici de Oradea Mare: Demetriu Radu (1862-1920)

Episcopia Greco-Catolică de Oradea Mare, este una dintre cele mai importante instituții ecleziastice românești, care, de-a lungul istoriei, a dovedit rodnicia spirituală și culturală a comuniunii cu Sfântul Scaun Apostolic al Romei. Identificându-se cu destinul românilor, a evidențiat apropierea Bisericii Greco-Catolice de realitatea concretă a poporului, conjugând misiunea pastorală de sfințire a sufletelor cu vocația educativă și cu angajamentele sociale.

Realizările Episcopiei de Oradea se datorează neîndoielnic și faptului că Dumnezeu a binecuvântat-o cu ierarhi luminați, care au slujit-o cu devotament și dăruire. Între aceștia, un loc aparte îi revine episcopului Demetriu Radu, căruia i se aduce un omagiu prin albumul intitulat: *Episcopi greco-catolici de Oradea Mare: Demetriu Radu (1862-1920)*.

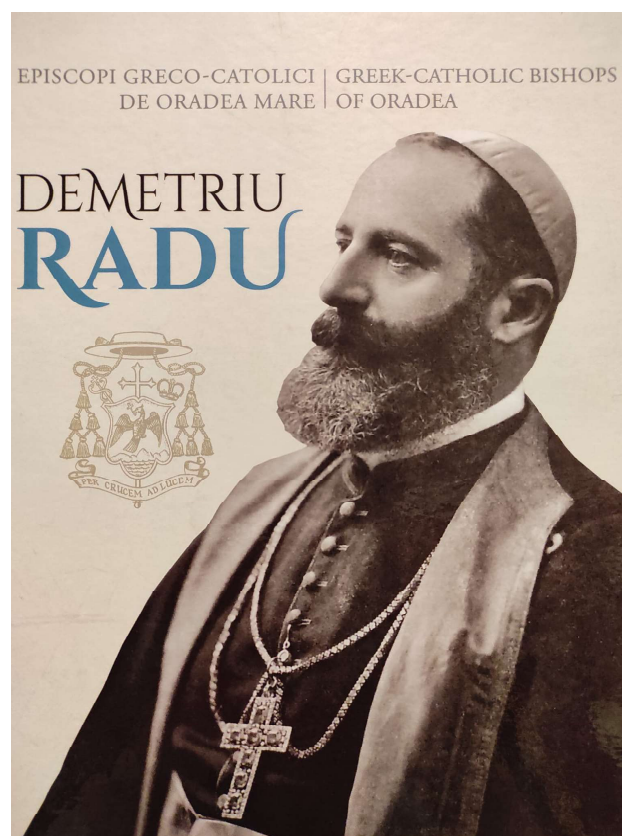
Acest volum, coordonat cu competență de distinsă doamnă Rodica Indig, consilier cultural al Episcopiei și publicat cu sprijinul Primăriei și al Consiliului local din Oradea, în condiții grafice de înaltă calitate la Editura Primus, ilustrează personalitatea, biografia și activitatea vrednicului ierarh, printr-o reușită îmbinare a imaginilor cu informațiile istorice, unele având un caracter inedit.

Albumul este bilingv, fiind redactat în limba română și în limba engleză. Traducerea textului în engleză, realizată de doamnele profesoare Camelia Luncan, Natalia Hoduț și Paula Mureșan, contribuie la vizibilitatea cărții pe plan internațional. Accesul la sursele de limbă maghiară este facilitat prin traducerea în limba română de către doamna Szombati Gille Annamária. Coperta, în care domină portretul lui Demetriu Radu și stema sa episcopală, precum și tehnoredactarea elegantă, îi aparțin domnului Adrian Buzaș.

Imaginile, unele păstrate la Arhivele Naționale, Serviciul Județean Bihor, la Episcopia Greco-Catolică de Oradea, la Muzeul Țării Crișurilor și la Muzeul Național Brukenthal din Sibiu, iar altele fotografiate de Gheorghe Vasile, Othilia Groza, Rodica Indig, Eugen Ivuț, Ovi D. Pop Photo și Florin Șipoș, orientează atenția spre lumea și viața lui Demetriu Radu.

Lucrarea se deschide cititorului prin inspirația prefată a Preasfințitului Părinte Virgil Bercea, care evidențiază cu recunoștință, într-un mod esențializat, dimensiunile complexe ale activității episcopului Demetriu Radu, pastorale, administrative, culturale și diplomatice, dar și principalele sale realizări care au marcat în mod substanțial dezvoltarea Episcopiei de Oradea. Este sugestivă interpretarea finalului dramatic al vieții sale, cauzat de extremiști aliniați ideologiei comuniste, ca o prefigurare a perioadei martiriului prin care va trece Biserica Greco-Catolică după anul 1948.

Structura albumului este concepută în trei regis-

Rodica Indig (coord.), *Episcopi greco-catolici de Oradea Mare: Demetriu Radu*, prefată de PS Virgil Bercea; texte: Alexandru Buzalic, Ciprian Robotin, Rodica Indig, Ed. Primus, Oradea, 2023

tre tematice, care se completează armonios.

Primul registru este dedicat biografiei lui Demetriu Radu și este redactat de părintele profesor Alexandru Buzalic. Anvergura teologică a autorului și-a pus amprenta asupra textului, care ne surprinde plăcut prin abordarea inedită: reperele biografice referitoare la Demetriu Radu sunt prezentate nu doar în sensul unei istorii evenimentiale, ci mai cu seamă în lumina teologiei slujirii ecleziale. Dacă reflectăm la succesiunea etapelor vieții ierarhului observăm o remarcabilă carieră bisericească, întreruptă brutal și prematur: nașterea în Uifălău, azi Satul Rădești, la 26 octombrie 1862; studiile efectuate la călugării minoriti din Aiud și apoi la Liceul de Băieți din Blaj; pregătirea filosofică și teologică la prestigiosul Colegiu de *Propaganda Fide* din Roma (1879-1885), unde a obținut titlul de doctor; hirotonirea preoțească primită la Roma, în Colegiul *Sfântul Atanasie*, la 26 iulie 1885; activitatea desfășurată la București în calitate de paroh al credincioșilor greco-catolici, de predicator la Catedrala *Sfântul Iosif*, de profesor de teologie și director al Seminarului romano-catolic, de mesager diplomatic al Regelui Carol I la Sfântul Scaun; episcop de Lugoj (1897-1903) și episcop de Ora-

(continuare în pag. 10)

100 de ani de la primul concert al Filarmonicii de Stat Oradea

Filarmonica de Stat Oradea a sărbătorit marți, 6 februarie 2024, trecerea unui secol de la primul concert al Societății Filarmonice din orașul nostru, care se desfășura în urmă cu 100 de ani în sala Cercului Catolic sub bagheta dirijorului Vomácska József, cu concursul Corului Bisericii Greco-Catolice. Lucrările de Musicescu, Dvořák, Haydn și Massenet din 6 februarie 1924 au fost readuse în fața publicului orădean de astăzi, care a participat cu emoție la concertul aniversar. La eveniment a luat parte și PSS Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, alături de Eugen Ivuț, secretar episcopal, împreună cu mulți alți reprezentanți ai instituțiilor locale și județene. Printre aceștia s-a numărat primarul Municipiului Oradea, domnul Florin Birta, și doamna vice-primar, Antonia Nica. Concertul aniversar a fost susținut de Orchestra Filarmonicii de Stat Oradea și Corul Filarmonicii de Stat Oradea, alături de care au interpretat soprana Ancuța Măslină Pop și tenorul Nicolae Bejan. Memorabila seară centenară l-a avut la pupitru pe maestrul Jankó Zsolt, dirijor permanent al instituției.

În discursul său, doamna Carmen Rus, artist liric și manager al Filarmonicii de Stat Oradea, a mulțumit tuturor partenerilor instituției de tradiție muzicală din

urbe, printre care se află Episcopia Greco-Catolică de Oradea și Episcopia Romano-Catolică, cu care Filarmonica de Stat are o bună și fructuoasă colaborare, ducând mai departe activitatea acestui important pol cultural și muzical din orașul nostru cu rădăcini centenare. Mai multe informații despre Filarmonica de Stat Oradea și numeroasele concerte la care sunteți așteptați lună de lună, puteți afla pe pagina instituțională, unde pot fi achiziționate și biletele: «www.filarmonicaoradea.ro».

Întru mulți ani pe culmile înălțătoare a muzicii, Filarmonicii de Stat Oradea!

Biroul de Presă EGCO

(urmăre din pag. 9)

Episcopi greco-catolici...

dea (1903-1920); decesul survenit în urma atentatului cu bombă din Senatul României, la 8 decembrie 1920. Cheia de lectură propusă de părintele Buzalic are însă meritul de a pune în lumină profilul spiritual al lui Demetriu Radu, resorturile lăuntrice care i-au descătușat și i-au orientat energiile, în deplină coerență cu deviza sa episcopală: *Per crucem ad lucem*.

Cel de-al doilea registru tematic, realizat de părintele dr. Ciprian Robotin, se oprește asupra implicării episcopului Demetriu Radu în Marea Adunare Națională de la Alba Iulia și în alte evenimente importante. Prezentarea reconstituie, cu obiectivitate, străduințele ierarhului de a apăra identitatea românească a școlilor greco-catolice și de a susține cauza emancipării românilor ardeleni în perioada Imperiului Austro-Ungar. În anul 1918 era deja o personalitate prețuită de opinia publică românească și de liderii Partidului Național Român, iar pentru meritele sale personale și în semn de apreciere pentru rolul istoric al Bisericii Greco-Catolice, va prezida Adunarea Națională de la Alba Iulia, alături de Gheorghe Pop de Băsești și de Ioan Papp, episcopul ortodox de Arad.

Un alt moment semnificativ, consemnat și în fotografii, a fost vizita Regelui Ferdinand și a Reginei Maria la Oradea, la 23 mai 1919, când episcopul Demetriu Radu a avut un rol central, cvasi de amfitrion.

Nu în ultimul rând, părintele dr. Ciprian Robotin oferă informații despre moartea, comemorările și funeraliile ierarhului, cu detalii din documentele și presa timpului, care ilustrează durerea Bisericii și societății românești.

Cel de-al treilea registru ne prilejuiește o autentică delectare intelectuală, estetică și spirituală. Dacă deja titlul *Demetriu Radu, episcopul ctitoriilor sub semnul crucii* ne dezvăluie intenția doamnei Rodica Indig de a merge dincolo de cadrul unui inventar al numeroaselor ctitorii pastorale și educative ale ierarhului, pe măsură ce ne adâncim în lectura textului suntem introduși progresiv într-un fascinant univers al formelor estetice, în care elementele de arhitectură, pictură și sculptură sunt decriptate într-un sens spiritual. Rafinamentul, claritatea și complexitatea interpretărilor, atenția acordată detaliilor și totodată viziunii de ansamblu, conferă o admirabilă calitate paginilor dedicate Palatului episcopal din Oradea și bisericii construite de Demetriu Radu la Rădești.

Finalul albumului cuprinde predica și o rugăciune rostite la 17 iulie 1910 de episcopul Demetriu Radu cu prilejul sfințirii bisericii din Rădești, ambele fiind de o mare sensibilitate și profunzime creștină.

Echilibrul și valoarea documentară a textului, reliefarea contextului epocii lui Demetriu Radu și evidențierea ctitoriilor sale emblematice converg în atingerea finalității albumului, care, prin readucerea în actualitate a unui model de ierarh, poate inspira Biserica Greco-Catolică și societatea românească de astăzi.

Octava de Rugăciune Ecumenică la Beiuș

În după-amiaza zilei de duminică, 21 ianuarie 2024, Biserica Greco-Catolică „Sfinții Trei Ierarhi” din Beiuș a organizat local **Octava de Rugăciune Ecumenică pentru Unitatea Creștinilor**.

An de an, la invitația adresată tuturor bisericilor și comunităților ecleziale locale de parohul greco-catolic, răspund prin prezență și concelebrare ecumenică unii confracți slujitori din diferitele comunități confesionale din Beiuș. În acest an au răspuns chemării: parohul Bisericii **Romano-Catolice**, părintele Jitaru-Sel Anton, parohul **Bisericii Reformate**, părintele Reman Alexa Ștefan, și reprezentantul **Bisericii Creștine Independente** (de orientare penticostală) „Sfânta Treime”, pastorul Lucaciu Călin. Alături de acești reprezentanți ai diversității confesionale fraterne au fost prezenți și preoți greco-catolici – printre care parohul din Ștei, părintele Ghiurcă Emil, responsabil cu ecumenismul – cu enoriași din parohiile învecinate Grădinari, Pocola, Drăgoteni, alături de gazda, protopopul locului, părintele paroh Zima Gheorghe-Zorel. Celor prezenți în biserică li s-au alăturat și alți numeroși credincioși accesând contul „BGC Beiuș” (grup virtual de pe platforma Facebook), urmărind transmisiunea live.

După salutul parohului, au fost rostit ecenia mare și rugăciunile de început de către preoții Licuța Narcis și Taichiș Marius, respectiv s-a dat citire textului biblic care cuprinde tema acestui an: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău ... și pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Lc 10,27).

În momentul următor, reprezentanții cultelor au salutat mulțimea prezentă și au prezentat un cuvânt de învățătură, exprimându-și dorința și disponibilitatea unei comuniuni prin rugăciune și a unei bune conviețuiri creștine-civice. Mulțumind pentru prezența conducătorilor locali și cuvintele adresate, parohul a mărturisit că a fost cuprins de emoție simțind dorința spre unitate a poporului creștin prezent și de pretutindeni, unitate pentru realizarea căreia preotul are o responsabilitate mare, alături de creștinii laici care și ei trebuie să-și asume calea rugăciunii și fraternității ecumenice și, nu în ultimul rând, al iubirii efective.

După aceste mesaje, corul greco-catolic „Ioan Bușția” în colaborare cu corul Asociației „Avram Iancu”, pregătiți de un dirijor comun – Boldiș Zoltan, au încântat mulțimea și animat rugăciunea cu cântece religioase.

După rostirea în comun a rugăciunii „Tatăl nostru”, respectiv după primirea binecuvântărilor finale, întregul popor creștin a „cântat încântat” „Frați creștini din lumea întreagă...”. Momentul comunitar de rugăciune ecumenică s-a încheiat cu un moment agapă și socializare în sala Oratoriului „Colț de Rai” organizat

de membri „Reuniunii Mariane” și ai AGRU.

Acest moment de fraternitate este așteptat cu entuziasm și trăit cu bucurie an de an de creștinii beiușeni, într-o singură zi din perioada octavei, în ospitalitatea aceleiași parohii greco-catolice din Beiuș. „Ne bucurăm a fi aici prin slujirea noastră, în unitatea din diversitate, un instrument al împăcării între oameni”.

„*Avem același Mântuitor, aceeași călăuză, același cuvânt care ne motivează ca să știm cum să umblăm, să găsim calea pe care însuși Mântuitorul nostru a deschis-o prin trupul său. Ne-am adunat să ne aducem aminte că avem un scop comun, o destinație comună spre care fiecare dintre noi mergem... Sunt comunități care se ceartă între ele, uitând că dușmanul nostru comun e Diavolul. Iubirea lui Dumnezeu ne unește, ea trebuie trăită*” – (pastorul Lucaciu Călin).

„*Mișcarea ecumenică este universală... În varietatea confesiunilor, cu toate diferențele și contradicțiile aparente – ceea ce reprezintă tradiția sau origine etnică -, putem descoperi ceea ce ne leagă, valori care ne leagă, care nu trebuie să ne dezbină căci sunt oferite nouă de Dumnezeu, acestea ar trebui valorificate în comun și nu de unii împotriva altora. Ca această lume să se schimbe în bine, doar noi creștinii avem un izvor nesecat, din care zilnic ne putem adăpa și acesta este darul Iubirii dat de Dumnezeu*”. (părintele reformat Reman Alexa Ștefan)

„*Această frumoasă parabolă (în contextul căreia se rostește porunca iubirii exprimată în tema anului) este perla întregului Nou Testament... Este imaginea lui Cristos care se apleacă asupra noastră cu îndurare în contextul în care suntem mereu amenințați de rău, de diavol. Comunitatea aceasta (n. Burghina Faso) are nevoie de această mângâiere a textului ales, are nevoie ca de viață de înțelegere, iubire și reconciliere între ei... Cunoaștem marele adevăr pe care Isus l-a spus Satanei: Nu numai cu pâine trăiește omul și cu tot confortul, ci cu tot adevărul care vine numai de la Dumnezeu*” (părintele Anton, romano-catolic).

Pr. Zorel ZIMA

Absolventă a Conservatorului Sfânta Cecilia din Roma

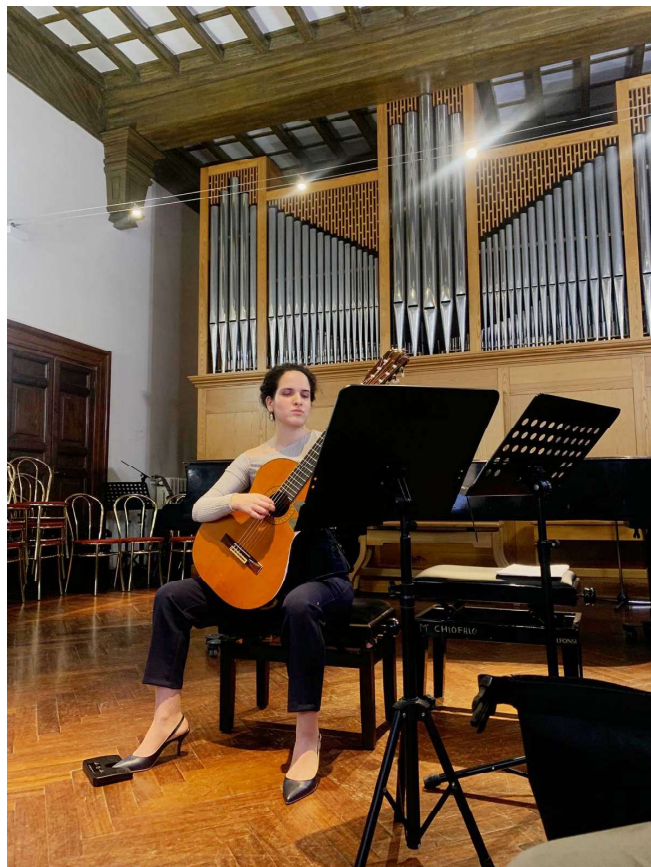
„Prin muzică eu văd exact cât de frumos este Dumnezeu”: este cea ce spune tânăra Emilia Carla Maxim, originară din Oradea, la încheierea primului ciclu de studii muzicale la Conservatorul Santa Cecilia din Roma. Susținută de prieteni, familie și de Episcopia Greco-Catolică de Oradea, candidata îndrumată de maestra Simonetta Camilletti a obținut pe 7 februarie 2024 diploma academică de prim nivel în chitară clasică, instrument de suflet pe care l-a descoperit încă din gimnaziu, la Liceul de Arte din Oradea.

„Prin muzică îmi dau seama că exact așa face Dumnezeu cu noi, cum fac eu cu chitara mea, ne șlefuieste, transpiră, muncește cu noi cot la cot și chiar dacă e atât de greu câteodată, El e acolo și se bucură, cum mă bucur eu acum, în aceste zile, de frumusețea muncii pe care am depus-o. Frumusețea este cea care mă leagă în mod deosebit de Dumnezeu prin această vocație, așa o consider, această chemare. Văd că El a vrut ca eu toată viața să contemplez, să muncesc și să caut să transmit altora frumusețea Lui!” – ne spune Carla, într-un interviu pentru Biroul de Presă EGCO. Elevă a Liceului de Arte din Oradea, unde a studiat din clasa I până la finalul ciclului de învățământ preuniversitar, Carla Maxim mărturisește că acești ani au stat la baza formării ei academice:

„Acei ani de școală de acasă au fost o bază aici, fără de care nu știu dacă aș fi reușit să ajung să obțin titlul de studii, să susțin examenul final. Sunt multe noțiuni pe care cei de aici, dacă nu le cunosc înainte abandonează fiind prea solicitant. Eu am avut profesori minunați în Oradea, din clasa I am studiat pian, din clasa a V-a am început chitara, dar în fine... toate noțiunile de bază, armoniile, toate lucrurile cu care am început aici la Conservator le cunoșteam și m-au ajutat enorm”.

Susținută de părinți, copila care cânta și dansa prin casă de la fragedă vârstă, a ajuns în clasa doamnei învățătoare Mare Florica, alături de care a făcut primii pași spre Liceul de Arte. Dumneaei a fost cea care a îndrumat-o într-un moment de impas să aleagă un nou instrument... și a ales chitara! Carla a ajuns la Roma în urmă cu 5 ani când, la finalul clasei a XII-a, a fost trimisă în Cetatea Eternă de Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea. Centrul creștinismului, Roma, și instituția internațională de formare muzicală, Conservatoriul Santa Cecilia, i-au marcat cariera muzicală pentru totdeauna.

Pe 7 februarie 2024, Carla a susținut un recital final care a cuprins interpretarea unui bogat repertoriu, cu opere din diferite perioade istorice, de la baroc până la muzica contemporană: Darius MILHAUD (*Segovia*), Federico MORENO TORROBA (*Nocturno*), Reginald Smith BRINDLE (*El Polifemo de Oro*), suita BWV 995 de Johann Sebastian BACH pentru chitară

(*Prelude, Allemande, Courante, Sarabande, Gavotte I-II, Gigue*) și Fernando SOR (*Les Audieux*). La acest recital au participat zeci de prieteni ai tinerei orădenice, printre care alte două studente românce din Eparhia de Oradea aflate în prezent la studii în Cetatea Eternă, doctoranda Alina Balaj și studenta Ștefana Chiriloaei, alumne la Universitatea Pontificală Santa Croce.

Les Adieux, opera a 21-a a lui F. SOR, este piesa „în care am simțit cu adevărat să exprim ceea ce sunt eu, nu doar să învăț din partitură ceea ce trebuie să fac, ci și să dau o notă personală care să corespundă perioadei, compozitorului, ideii pe care a vrut să o transmită. Acolo am reușit să simt că pot să fiu eu”, ne mai spune alumna a cărei contribuție personală a fost evaluată de prezidiu drept „excepțională”.

După acest orizont atins la Conservatorul Santa Cecilia din Roma, Carla Maxim va continua aici studiile masterale tot în chitară clasică, dorind să creeze prin chitară interculturalitate, abordând o temă anume: dansul.

„Eu cred că dansul este ceea ce ar putea să contribuie în acest moment istoric la pace în lumea de astăzi. A merge la un concert de muzică clasică, a simți armonia pieselor și bucuria dansului transmisă prin ritmul său fiecărui om, poate face din muzică un «pod al păcii» între toate culturile.”, spune candidata, care intenționează să includă în repertoriul de studiu muzica populară clasică a diverșilor autori est-europeni transcrișă pentru chitară, printre care compozitorul Béla Bartók.

(continuare în pag. 13)

„Moștenirea creștină a Europei”

În luna ianuarie 2024, Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Nicolae” din Oradea a fost prezentată de Comisia Conferințelor Episcopale din Uniunea Europeană (COMECE) în cadrul rubricii **„Moștenirea creștină”**, publicată lunar pe pagina web a instituției.

„Construită pe locul unde, în anul 1739, a fost ridicată prima biserică pentru românii uniți de rit bizantin din Eparhia Greco-Catolică a Oradei, Catedrala „Sfântul Nicolae” este un loc de rugăciune pentru toți credincioșii români, indiferent de confesiune.

Biserica, în forma sa actuală, a fost finalizată între 1800 și 1810 și este una dintre clădirile eclesiastice în stil baroc clasicist din Oradea. De-a lungul timpului, mai multe incendii au distrus părți ale clădirii, care a fost reconstruită sub supravegherea episcopilor și ulterior modernizată. În 1948, sub regimul comunist, Biserica Greco-Catolică a fost desființată, iar Catedrala a devenit parohie proprietate a Bisericii Ortodoxe Române. La 21 noiembrie 2005, a fost readusă în proprietatea Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, cu o reabilitare substanțială.

În interior, catapeteasma este o construcție grandioasă, puternică, impresionantă, care susține aranjarea tradițională a icoanelor în trei registre. În prima, figurează Icoanele Împărătești, reprezentându-L pe Isus Cristos Pantocrator, Maica Domnului cu Pruncul Isus, Sfântul Ioan Botezătorul și Sfântul Nicolae, patron al Catedralei și al Episcopiei de Oradea, printre alții. Al doilea și al treilea registru sunt caracterizate, de icoanele sărbătorilor împărătești, respectiv ale apostolilor. Icoanele au fost pictate de Antal Szirmai în spiritul picturii eclecticice occidentale, inspirată din stilul renascentist.

Catapeteasma este susținută și de coloane zvelte, de o rețea complexă de dantelă aurită, formată din coroane, potire și ghirlande. Măiestria lucrării, perfecțiunea picturii icoanelor, elementele decorative care o însoțesc, fac din acest iconostas una dintre ope-

rele semnificative de artă religioasă din orașul Oradea.

În 2020, respectiv 2021, în catedrală au fost construite două altare laterale după beatificarea de către Papa Francisc a celor șapte Fericiți Episcopi Greco-Catolici Români, care și-au dat viața pentru credință în timpul regimului comunist din România.

Catedrala este și astăzi o amintire vie a vremurilor tulburi depășite cu reziliență și tărie, un loc de credință pentru toți creștinii din România, un lăcaș care adună oamenii împreună prin frumusețea și liniștea sa.”

COMECE – Biroul de Presă EGCO

(urmare din pag. 12)

În viitor, Carla se vede „cu chitara în mână”, vizitând lumea și revenind acasă într-o zi pentru a transmite celorlalți cunoștințele sale, amintindu-și cu bucurie de tinerii orădeni actuali pe care i-a învățat să cânte la chitară, precum și de participarea la activitățile pentru tineri desfășurate în Eparhia de Oradea, la Liceul Don Orione Oradea și Liceul Greco-Catolic:

„Această recunoștință față de Dumnezeu care mi-a dat acest talent, trimițându-mi oameni care să mă susțină și tot ceea ce am primit îmi doresc să dau mai departe, să fiu și eu acel om care, prin educație, să ofer unui tânăr la început de drum exemplul meu, iar prin toată munca să reușesc să contribui la societatea

de mâine. Țin foarte mult la cuvintele unui sfânt care m-a ghidat în viață: Don Luigi Orione, care spunea că «Tinerii sunt soarele sau furtuna zilei de mâine». În funcție de modul în care sunt educați și crescuți, având maeștri cu un nivel înalt de profesionalism și umanitate, orice copil are șansa să își schimbe traiectoria în viață, indiferent de posibilitățile pe care le are. Eu provin dintr-o familie modestă și am încredere că Dumnezeu a avut grijă de mine în toți acești ani și am putut să ajung aici, iar părinții cu tot ce pot m-au ajutat și m-au susținut întotdeauna! Mulțumesc Domnului pentru toți cei care au făcut posibilă această realizare!”

Felicitări, Carla, și mult succes pe mai departe!

Mihaela CABA-MADARASI

2024: ANUL MARII „SIMFONII” A RUGĂCIUNII

După un an dedicat reflecției asupra documentelor și studiul roadelor Conciliului Vatican II, la propunerea Papei Francisc, anul 2024 va fi „Anul Rugăciunii”. Sfântul Părinte l-a anunțat duminică, 21 ianuarie 2024, în duminica a V-a a Cuvântului lui Dumnezeu din calendarul latin. Deja în scrisoarea din 11 februarie 2022, adresată pro-prefectului Dicasterului pentru Evanghelizare din Vatican, E.S. mons. Rino Fisichella, prin care încredința acestui departament organizarea Jubileului 2025, Papa scria: „mă bucur la gândul că anul care precedă evenimentul jubiliar, 2024, va putea fi dedicat unei mari «simfonii» a rugăciunii.” Succesorul lui Petru ne

COPYRIGHT © VATICAN MEDIA

propune în acest An al Rugăciunii „să recăpătăm în primul rând dorința de a fi în prezența Domnului, să-L ascultăm și să-L adorăm”. Prin urmare, în pregătirea Jubileului 2025 cu tema „*Pelerini de speranță*”, eparhiile din toată lumea sunt invitate să promoveze centralitatea rugăciunii individuale și comunitare.

Luând-o ca învățătoare a rugăciunii pe Sfânta Fecioară Maria, „să învățăm de la ea să trăim fiecare zi, fiecare clipă și fiecare ocupație având îndreptată privirea noastră interioară spre Isus. Bucurii și tristeți, împliniri și necazuri: toate, în prezența și cu harul lui Isus, Domnul, și toate, cu recunoștință și speranță”, a mai spus Papa Francisc în deschiderea Anului Rugăciunii.

Pentru a înțelege mai bine și a redescoperi valoarea rugăciunii, dar și de a educa la rugăciune, Dicasterul pentru Evanghelizare din Vatican a pus la dispoziție câteva instrumente utile. Pe lângă cele 38 de cateheze despre rugăciune pe care Papa Francisc însuși le-a prezentat în perioada 6 mai 2020 și 16 iunie 2021, au fost publicate de Editura Librăriei Vaticanului o serie de „Notițe despre rugăciune” [it. *Appunti sulla preghiera*]. Sunt 8 volume menite să pună în centru relația profundă cu Domnul, prin multiplele forme de rugăciune contemplate în bogata tradiție catolică. În plus, un ajutor pastoral este disponibil online, într-o versiune digitală, pentru a ajuta comunitățile parohiale, familiile, preoții, călugării și tinerii să trăiască nevoia de rugăciune zilnică cu mai multă conștientizare.

La conferința de presă de prezentare a „Anului rugăciunii”, care s-a desfășurat pe 23 ianuarie 2024 în Vatican, E.S. mons. Fisichella a subliniat că „din punct de vedere practic nu este vorba de un An cu inițiative

deosebite, ci mai degrabă, de un moment privilegiat în care să redescoperim valoarea rugăciunii, exigența rugăciunii cotidiene în viața creștină, să redescoperim cum să ne rugăm și, mai ales, cum să educăm la rugăciune astăzi, în epoca culturii digitale, astfel încât rugăciunea să fie eficace și fecundă”.

Anul rugăciunii, a mai adăugat prelatul, „nu va împiedica inițiativele fiecărei Biserici locale, fiind marcat de aspirația pe care discipolii i-au adresat-o lui Isus: «Învăță-ne să ne rugăm» (Lc 11,1). Într-adevăr, avem nevoie să învățăm să ne rugăm, iar adevăratul Învățător poate fi numai Isus, Fiul lui Dumnezeu, care prin rugăciunea *Tatăl Nostru* a revoluționat lumea rugăciunii omenești. Motto-ul Învăță-ne să ne rugăm este deja o rugăciune, care izvorăște din adâncul inimii cu dorința de a fi ascultată.”

**Biroul de Presă EGCO
Mihaela CABA-MADARASI**

Adunarea Generală a Acțiunii Catolice din România

Pe 9-10 februarie a.c. s-a desfășurat la Cluj Napoca Adunarea Generală a Acțiunii Catolice din România, având motto-ul: „**Dumnezeu nu ne-a dat un spirit de frică, ci Spiritul tăriei, al iubirii și al chibzuinței**” (2 Tim 1, 7)”. În cadrul acesteia a fost ales noul Consiliu Director al ACRO pentru trieniul 2024-2027, format din: **Codruța Fernea** – președinte al Acțiunii Catolice din România, **Alin Bădiceanu** – vicepreședinte sector adulți, **Andreea Vințilă** – vicepreședinte sector tineri și **Ana Maria Tălmăcel** – vicepreședinte sector copii. La Adunarea Generală au luat parte membrii din toate asociațiile Acțiunii Catolice din România, alături de care s-au aflat: PSS Claudiu Lucian Pop, episcopul Eparhiei de Cluj-Gherla, PSS Cristian Crișan, episcop auxiliar al Arhiepiscopiei de Alba-Iulia și Făgăraș, reprezentându-l pe PF cardinal Lucian Mureșan, Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, și Președintele Conferinței Episcopale din România (CER), și PSS Virgil Bercea, episcop al Eparhiei de Oradea, responsabil al comisiei pentru laici în cadrul Conferinței Episcopilor din România și în Sinodul Bisericii Greco-Catolice. Din partea Eparhiei de Oradea au participat ASTRU Oradea prin tinerii **Andreea Ghercă** (președinte), **Raluca Mintean** (vicepreședinte), **Mircea Kocs** (secretar), însoțiți de pr. spiritual **Ștefan Madarasi** – și AGRU Eparhial Oradea, prin domnul **Alin Bădiceanu** (președinte) și doamna **Luminița Tomi** (secretar).

În cuvântul transmis prin PSS Cristian Crișan la Adunarea Generală a Acțiunii Catolice din România, PF cardinal Lucian Mureșan a invitat la un elan reînnoit de bunătate și generozitate în slujba Bisericii, subliniind că „*în vremurile tulburi pe care le trăim, creștinul este chemat să-și deschidă sufletul pentru a cunoaște acel Adevăr care ne face liberi, dar și pentru a cultiva în el și în ceilalți dorința de frumusețe și de verticalitate morală. Această delicată responsabilitate ne revine fiecăruia dintre noi.*”

Mulțumind pentru activitatea de până acum, episcopul greco-catolic de Oradea a invitat întreaga Acțiune Catolică din România să își continue activitatea bazându-se pe cele trei principii fundamentale ale *Sinodului despre sinodalitate* (2021-2024): comuniune, participare și misiune. Episcopul responsabil pentru laici a îndemnat deopotrivă să se ia totodată în considerare Constituția Apostolică „*Praedicate Evangelium*”, Acțiunea Catolică fiind singura asociație laică nominalizată în Conciliul Vatican II: „*Aceste trei coordonate principale – **comuniune, participare și misiune** – au ca scop *Praedicate Evangelium*, îndemnându-ne să predicăm Cuvântul Lui Dumnezeu în lumea de astăzi. Bucuria Evangheliei să o trăim și să o transmitem – a mai spus PS Virgil – încercând să îi facem și pe semenii noștri să o trăiască. Dumnezeu voastră aveți această*

misiune, căci sunteți puțin mai aproape de Conciliul Vatican al II-lea, căruia suntem chemați să îi dăm viață cu adevărat. Simțim această responsabilitate și ne-o asumăm, în contextul în care trăim?”, a fost punctul de reflecție propus de eparhul orădean, care a invitat totodată Adunarea să se gândească împreună la subiecte actuale precum: inteligența artificială (IA), școala și noile generații. Care este etica IA, încotro ne îndreptăm în acest domeniu? Iar pe de altă parte, care este apropierea dintre noi în viața Bisericii?

„*Să ne conectăm la viața pe care o trăim, noi ca Biserică, având constant ca scop și țel principal predicarea Cuvântului, Evanghelia, pe Isus Cristos. Simțind această responsabilitate, această bucurie să reușim să o transmitem altora, care la rândul lor să trăiască bucuria Evangheliei. (...) Când suntem împreună, cu adevărat putem să fim o forță. Dacă rămânem izolați, putem să devenim personalități, dar deopotrivă să ne dispersăm. Ca Acțiune Catolică, vă îndemn să aveți aceste coordonate principale: comuniune, participare și misiune. Aceasta se așteaptă de la Acțiunea Catolică din România: să transmită bucuria Evangheliei, fiind mâna dreaptă a episcopilor. Bunul Dumnezeu să vă binecuvânteze și Maica Sfântă să vă ocrotească în tot ceea ce faceți!*”

Toți participanții la Adunarea Generală au participat în dimineața zilei de 10 februarie a.c. la Sfânta Liturghie celebrată în parohia greco-catolică Andrei Mureșanu din Cluj-Napoca, împreună cu preoții spirituali ai Acțiunii Catolice din România și ai asociațiilor din teritoriu: ASTRU Cluj, AGRU CLUJ AGRU național, ASTRU Oradea, ASTRU Eparhial Lugoj, ASTRU Blaj, ASTRU Maramureș, AGRU Oradea, Acțiunea Catolică Iași și Asociația Familiilor Catolice „Vladimir Ghika”. În aceeași zi, în aula Card. Iuliu Hosu din cadrul Catedralei Martirilor și Mărturisitorilor Sec. XX, a avut loc Conferința „*Rolul asociațiilor laicale și Fericitul Card. Iuliu Hossu*”, susținută de prof. dr. Ciprian Ghișă.

Ioan Alin CREȚU

Tendențe în tehnologie

În era digitală în care trăim, *gaming*-ul și tehnologia de divertisment au evoluat semnificativ, aducând cu ele o serie de provocări și oportunități cu un mare impact asupra individului și societății în ansamblu. Câteva dintre cele mai notabile tendințe se vor regăsi mai jos.

Avansul tehnologic a făcut ca limitele dintre lumea reală și cea virtuală să devină tot mai subțiri. Cele două oferă experiențe imersive, abia acum începându-se explorarea modului în ele pot influența starea mentală a jucătorilor. De la tratarea unor tulburări precum anxietatea sau fobiile până la dezvoltarea empatiei, **R**(ealitatea) **V**(irtuală) și **R**(ealitatea) **A**(ugmentată) deschid noi frontiere pentru cercetări și intervenții psihologice.

Principiile jocurilor au început să pătrundă în diverse aspecte ale vieții noastre, de la educație și sănătate la locul de muncă. Se studiază modalitățile prin care elementele de gamificare pot influența motivația, implicarea și satisfacția în diferite contexte, aducând cu sine implicații semnificative în dezvoltarea personală și profesională.

Jocurile online au creat comunități virtuale puternice, dar au fost și subiectul unor dezbateri privind impactul lor asupra sănătății mentale. Se analizează legăturile sociale formate în mediile virtuale, riscurile asociate cu dependența de ele și modalitățile de a menține un echilibru sănătos între interacțiunea *online* și cea *offline*.

Pentru mulți, jocurile reprezintă o modalitate de a scăpa de stresul cotidian și de a găsi relaxare. Studiile explorează modul în care acestea pot fi utilizate ca instrumente terapeutice în vederea gestionării stresului și anxietății, oferind o perspectivă nouă asupra abordărilor de tratament. Dezvoltarea jocurilor care promovează conștientizarea mentală și bunăstarea psihologică a devenit o prioritate în industrie.

Jocurile terapeutice sunt folosite pentru tratarea diferitelor tulburări mentale, precum depresia, anxietatea sau P.T.S.D (Post-traumatic stress disorder = Sindromul de stres post-traumatic). Se studiază modul în care interacțiunea cu mediile de joc poate contribui la procesul de vindecare și adaptare, oferind pacienților o cale de a-și gestiona și depăși problemele lor.

Cercetarea asupra jocurilor educaționale, se concentrează pe impactul lor asupra copiilor cu ADHD. Abordările interactive și captivante ale jocurilor pot oferi alternative eficiente la metodele tradiționale de învățare. Se încearcă evaluarea eficacității acestor instrumente în sprijinirea atenției și concentrării în rândul copiilor cu ADHD.

O preocupare crescută este legată de dependența de jocuri, cunoscută sub numele de „gaming disorder”. Studiile au început să analizeze modul în care jocurile pot deveni problematic pentru anumiți indivizi și cum

pot fi abordate aceste situații. Evaluarea factorilor de risc și dezvoltarea intervențiilor eficiente reprezintă domenii cheie de cercetare pentru psihologi.

O altă direcție importantă a cercetării în gaming se îndreaptă spre analizarea aspectelor etice asociate cu dezvoltarea jocurilor. Cum influențează anumite elemente de joc comportamentul și atitudinile *game*-rilor? Cum pot fi ele proiectate pentru a promova comportamente etice și dezvoltare morală?

Un alt aspect important care a captat atenția este modul în care industria jocurilor abordează inclusivitatea și diversitatea. Acestea reflectă adesea norme culturale și sociale, iar cercetătorii studiază modul în care reprezentările influențează percepțiile și identitățile individuale. O analiză atentă a impactului psihologic al diversității în jocuri poate contribui la o mai bună înțelegere a modului în care ele modelează convingerile și atitudinile jucătorilor.

O altă tendință majoră în gaming este integrarea inteligenței artificiale în experiența de joc. Se examinează modul în care personajele și situațiile gestionate de **I**(nteligența) **A**(rtificială) influențează angajamentul și interacțiunea jucătorului. De asemenea, se studiază impactul asupra capacității de luare a deciziilor și dezvoltarea abilităților cognitive.

Educația printr-un mediu interactiv a câștigat popularitate prin jocurile educaționale. Specialiștii se concentrează pe modul în care acestea pot sprijini procesul de învățare, dezvoltând abilități precum rezolvarea de probleme, luarea deciziilor și colaborarea. Aspectul oferă o perspectivă asupra modului în care jocurile pot fi integrate în procesul de educație formală și informală.

Comunitățile virtuale formate în jocuri online au un impact semnificativ asupra interacțiunii sociale. Se explorează cum aceste medii pot influența relaționarea și construirea relațiilor. De la colaborare și competiție până la gestionarea conflictelor *online*, *gaming*-ul a devenit o sursă bogată de date pentru cercetarea interacțiunii umane. Cu tot mai mulți tineri implicându-se în jocuri online, se pune accentul pe dezvoltarea abilităților sociale prin această interacțiune virtuală. Este important a se cunoaște modul în care jocurile pot contribui la dezvoltarea empatiei, colaborării și înțelegerii interculturale prin interacțiunea cu jucători din întreaga lume.

O dezvoltare semnificativă este utilizarea terapiei cu jocuri video pentru tratarea anumitor tulburări mentale. Această formă de intervenție utilizează jocuri video adaptate pentru a adresa probleme specifice, cum ar fi anxietatea socială sau tulburările de stres post-traumatic. Este investigată eficacitatea acestei abordări și modul în

(continuare în pag. 17)

Întâlnirea partenerilor Caritas

O echipă formată din Thomas Hackl, Noemi Vincze și Adela Popa-Ghițulescu care reprezintă Confederația Caritas România participă în perioada 5-7 februarie 2024, la Budapesta, în Ungaria, la întâlnirea partenerilor Caritas.

Împreună cu colegii din Ucraina, Polonia, Slovacia, Cehia, Ungaria, România, Bulgaria, Norvegia, Austria și Belgia discutăm despre asistența noastră pentru cei afectați de războiul cauzat de agresiunea rusă împotriva Ucrainei. O muncă impresionantă este depusă de Caritas în toate țările și planuim acțiuni viitoare, atât pentru a consolida colaborarea regională cât și pentru a susține drepturile celor care fug de război.

Adela POPA-GHIȚULESCU

(urmare din pag. 16)

care jocurile pot contribui la procesul de vindecare.

Avansurile în neuroștiință au deschis o nouă perspectivă asupra modului în care creierul răspunde la jocuri. Studiile de imagistică cerebrală și monitorizarea activității cerebrale în timp real oferă oportunitatea de a înțelege mai bine procesele cognitive implicate în experiența de joc și modul în care aceasta poate influența funcționarea creierului în general.

Durata sesiunilor de joc poate avea impact asupra sănătății mentale a jucătorilor. Studiile încearcă să înțeleagă cum timpul petrecut în fața ecranului poate afecta starea de bine, somnul și performanța academică sau profesională. Recomandările pentru gestionarea timpului de joc și a pauzelor regulate devin subiecte importante pentru psihologi.

O tendință remarcabilă în gaming este accentul pus pe poveștile interactive și narative personalizate. Se explorează modul în care jocurile cu opțiuni multiple influențează luarea deciziilor și construiesc identități virtuale. Aceasta deschide noi orizonturi în înțelegerea modului în care indivizii percep și interacționează cu lumi virtuale în care ei înșiși devin naratorii.

Un alt aspect fascinant este impactul jocurilor asupra dezvoltării inteligenței emoționale. Jocurile care abordează teme precum gestionarea emoțiilor, empatia și relațiile interpersonale pot contribui la creșterea competențelor emoționale ale jucătorilor. Studiile examinează modul în care aceste abordări pot avea beneficii durabile în viața cotidiană.

Industria *gaming*-ului a devenit una dintre cele mai proeminente și profitabile din lume. Se analizează comportamentul consumatorului în acest context, investigând ce motivează cumpărările în jocuri, modelele de cheltuieli și impactul lor asupra bunăstării financiare a indivizilor. Această perspectivă poate oferi *insight*-uri esențiale pentru dezvoltarea unei relații sănătoase între jucători și produsele din industrie.

O tendință emergentă este creșterea interacțiunii între generații în cadrul jocurilor. Se examinează mo-

dul în care *gaming*-ul poate deveni un mediu comun pentru părinți și copii, oferind oportunități de conectare și înțelegere reciprocă. Această interacțiune poate contribui la dezvoltarea unor relații familiale sănătoase și la crearea de amintiri comune.

În contextul creșterii preocupărilor legate de dependența de jocuri, cercetătorii se concentrează asupra aspectelor etice ale designului jocurilor. Cum pot dezvoltatorii să creeze experiențe captivante fără a intra în teritoriul dependenței? Analiza impactului psihologic al mecanismilor de joc și a strategiilor de monetizare devine crucială pentru menținerea integrității în această industrie.

Jocurile nu sunt doar pentru tineri. Studiile se îndreaptă către impactul jocurilor asupra abilităților cognitive ale persoanelor în vârstă. Cum pot jocurile contribui la menținerea funcțiilor cognitive și la prevenirea declinului cognitiv? Această direcție de cercetare explorează potențialul jocurilor de a îmbunătăți calitatea vieții pentru persoanele mai în vârstă.

Într-o lume în care mediile online devin tot mai prezente, construirea identității virtuale devine o preocupare importantă pentru oamenii de știință. Cum influențează jocurile construcția identității online și offline? Studiile cercetează modul în care jocurile contribuie la formarea și exprimarea identității individuale în spațiul digital.

Dezvoltarea jocurilor video pentru evaluarea abilităților psihometrice devine o direcție de cercetare în creștere. Cum pot jocurile fi utilizate pentru a evalua inteligența, abilitățile de luare a deciziilor sau memoria? Se investighează validitatea și fiabilitatea acestor instrumente pentru a oferi alternative inovatoare la testele tradiționale.

Prin explorarea acestor tendințe, se încearcă înțelegerea complexității relației dintre minte și tehnologia de divertisment, contribuind la formularea unor strategii informate și responsabile pentru a maximiza beneficiile și a minimiza riscurile asociate cu evoluția rapidă a *gaming*-ului și a tehnologiei de divertisment.

Adunarea Eparhială

Un moment dedicat „bucuriei, comuniunii și participării” a fost Adunarea Eparhială din acest an, desfășurată pe 6 februarie a.c. la Sanctuarul Eparhial Maica Domnului din Oradea, condusă de Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, și pr. Mihai Vătămănelu, Vicar General. Au participat pr. Vicar Judecătoresc Răzvan Iacob, protopopi, preoți, diaconi și persoane consacrate de pe întreg cuprinsul Eparhiei Greco-Catolice de Oradea, alături de responsabili diverselor departamente ale Curiei Episcopale, reprezentanți ai instituțiilor educative și ale asociațiilor care funcționează pe lângă Episcopia Greco-Catolică de Oradea.

Adunarea Eparhială a început cu un moment comun de rugăciune al tuturor participanților, urmat de cuvântul de bun venit al Preasfinției Sale Virgil Bercea, eparhul locului, care a adus în atenție la Adunarea Eparhială din acest an trei subiecte: Sinodul despre sinodalitate din Vatican, Pentru o Biserică sinodală: comuniune, participare și misiune – ca manieră de a lucra împreună în Biserică, noua constituție apostolică „Prædicate Evangelium” privind reforma Curiei Romane, ale căror criterii sunt general valabile în misiunea Curiei Episcopale și ale parohiilor, și declarația „Fiducia supplicans” asupra sensului pastoral al binecuvântărilor, abordată tangențial.

„Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea vi se vor adăuga!” (Mt 6, 33) este îndemnul păstorului greco-catolic al Eparhiei de Oradea, care a reiterat dorința Papei Francisc ca acest „drum Sinodal să fie trăit ca un timp de har, în bucuria Evangheliei”. Prin „comuniunea, participarea și misiunea noastră – a spus PS Virgil – putem deveni o Biserică sinodală, o Biserică deschisă, aproape de toți, reflectând acel stil de apropiere, de compasiune și de blândețe a Domnului. Să fim deschiși la inspirația și harul Spiritului Sfânt! Să ne întrebăm astfel: «cum ne ajută acest parcurs sinodal să mergem împreună, la diferite niveluri: local și universal, pentru a propovădui Evanghelia?», „Ce măsuri adoptăm în Spiritul Sfânt pentru a face să creștem ca Biserică sinodală?»”.

În acest sens, a doua sesiunea a Adunării Sinodale care se va desfășura la Roma în luna octombrie 2024, are ca priorități persoanele sărace din Biserică și Evanghelia, participarea femeilor la responsabilitățile Bisericii, acceptarea fiecăruia așa cum este și noile spații misionare. Cele trei argumente cheie identificate sunt: primatul, colegialitatea și sinodalitatea. Într-o lume cu o tendință de clericalizare a laicilor și de creare a unui elitism, sinodalitatea și colegialitatea vor să se exprime prin participarea întregului popor al Lui Dumnezeu la elaborarea deciziilor și concretizarea misiunii specifice. „Care este calea pe care trebuie să mergem? O predicare autentică, din tot sufletul, a Cuvântului, pentru a

reda credincioșilor bucuria trăirii cuvântului!”. Primează Cuvântul, care s-a făcut trup și a Înviat.

Eparhul de Oradea a subliniat deopotrivă importanța înțelegerii faptului că suntem chemați să predicăm Evanghelia, acesta fiind primul mod și cel mai simplu de servire a Bisericii, exprimat chiar de Mântuitorul în: „Mergând predicați...”. Datoria expresă este așadar „să vestim Evanghelia, să îndemnăm lumea să creadă, prin mărturie, cuvânt și opere, prin milostivirea pentru frații în suferință, pentru cei slabi, pentru cei bolnavi, pentru cei suferinzi, în perspectiva eclesiologică a poporului Lui Isus Cristos. Această viață de comuniune a Bisericii îi conferă ei perspectiva sinodală. Communio episcopalis, communio ecclesiarum și communio fidelis, cu toții împreună cu Sfântul Părinte, care este garantul unității și al comuniunii Bisericii.”

Curia Romană este în serviciul Sfântului Părinte și al episcopilor, iar Curia Episcopală este în serviciul Sfântului Părinte, al preoților și al credincioșilor, servind misiunea Succesorului lui Petru (primatul Bisericii) pentru a-L ajuta în rolul de principiu perpetuu și fundament al unității. Curia episcopală este responsabilă în ceea ce privește comuniunea, ajutând episcopul în opera de misiune, consiliază, încurajează, ajută, fiind atentă și prietenoasă. Curia Romană și cea Episcopală sunt pentru binele poporului lui Dumnezeu și în misiunea comuniunii.

Au fost prezentate rapoarte:

Pr. Mihai Vătămănelu - Raportul general adm-economic/ Dep. juridic/ Dep. Proiecte/Adm. economică a pădurilor/ SC Trattoria/ Bugetul/ Raportul vicariatului cler/ Raport pastorația familiilor/ Dep. Comunicare; **Pr. Vasile Răzvan** - dep. de drept canonic/ tribunalul eparhial; **Dna. Rodica Indig** - Departamentul Cultural; **Dna. Mihaela Caba-Madarași** - Departamentul de comunicare; **Pr. Olimpiu Todorean** - Asociația Caritas Eparhial; **Dna Ramona Dragoș**, - Biroul Pastoral / Asociația Zileos; **Pr. Anton Cioba** - Seminar / raport formativ/ raport administrativ; **Dl. Ionuț Popescu** - Departamentul de la Oradea a Facultății

de Teologie Greco-Catolică; **Pr. Gabriel Ciubotariu** - Liceul Don Orione; **Pr. Gavril Bubo** - sinteză din toate rapoartele protopopiatelor și **Pr. Cristian Borz** - Asociația Casa Memorială „Iuliu Maniu”.

Anul 2023 în cifre, persoane și evenimente:

Diaconi Hirotoniți:

Eugen CLINTOC; Javier DONESTEVE; Sergiu CHIRILOAEI; Giuseppe GHIURCĂ; Patrik NAGY.

Preoți Hirotoniți:

Javier DONESTEVE; Sergiu CHIRILOAEI; Giuseppe GHIURCĂ; Patrik NAGY.

Preoți Decedați:

Pr. SALANSCHI Raimondo.

Preoți ai Eparhiei:

220 (171 rezidenți în Eparhie plus 49 în Diaspora);

Călugării și Călugărițele Eparhiei:

4 Congregații feminine (10):

CONGREGAȚIA SURORILOR MAICII DOMNULUI, **3;**

INSTITUTUL „SURORILOR PREASFINTEI INIMI” **4;**

CONGREGAȚIA „INIMII NEPRIHĂNITE”, **1;**

CONGREGAȚIA SURORILOR OBLATE ASUMPTIONISTE, **2);**

3 Congregații masculine plus Călugării eparhiali (18):

FRAȚII FRANCISCANI MINORI CONVENTUALI, **9;**

CONGREGAȚIA FIILOR DIVINEI PROVIDENȚE – DON ORIONE, **3;**

Eparhiali, **6;**

Preoți transferați sau numiți în Parohii:

Pr. Florian Gui - Administrator Parohial Bocșa;

Pr. Javier Donestev - Vicar Parohial „Sfânta Familie” Zalău;

Pr. Simion Terec - Administrator Parohial Ginta;

Pr. Giuseppe Ghiurcă - Administrator Parohial Sâmbăta;

Pr. Ionuț Cherecheș - Administrator parohial „Mănăstirea Franciscană” Oradea;

Pr. Lucian Cociorva - Protopop de Carei și Paroh la „Sfântul Andrei”, Carei;

Pr. Mihai Fechetă - Stareț Mănăstirea „Fericirii Episcopi Martiri” - Stâna de Vale;

Pr. Patrik Nagy - Vicerector Seminarul Teologic Oradea;

Pr. Alexandru Merca - Administrator Parohial Betfia;

Pr. Valeriano Giacomelli - transferat în Italia;

Pr. Francisc Lăcătuș - Don Orione Oradea.

Preoți care deserveșc spitalele din Eparhie: **13.**

Biserici/ Capele/Case Parohiale Sfințite/ Binecuvântate:

Protopopiatul Șimleu Silvaniei:

Parohia Drighiu - Sfințirea Bisericii;

Parohia Iaz - Sfințirea Picturii Biserica Iaz:

Protopopiatul Oradea:

Sfințirea **Capelei** Valeriu Traian Frențiu - Oradea.

Protopopiatul Holod:

Binecuvântarea Bisericii din **Ginta**.

Protopopiatul Carei:

Carei – Sfințirea Bisericii de limba maghiară (după lucrări de renovare)

Număr total de Biserici:

97 (44 recuperate / 53 construite).

Capele **42**. Case parohiale **84**.

Unele evenimente religioase și culturale majore la care a participat PS Virgil: Anul Iuliu Maniu - 150 de ani de la nașterea lui Iuliu Maniu – 60 de la moarte; Participare ROMA - AIMC; Participarea la „Decada de Rugăciune Ecumenică; Participarea la manifestările naționale organizate de către Prefectura Bihor, Consiliul Județean Bihor și Primăria Oradea; Participarea la funeraliile Papei Benedict al XVI-lea; Participare la Gala Uniunii ziariștilor din Bihor; Pelerinajul în Țara Sfântă alături de seminariști; Participare la simpozionul dedicat zilei pădurii; Participarea la plenara COMECE – Roma; Participarea la Conferința Episcopilor Catolici din Romania – Satu Mare – București și Sinodul BRU Blaj; Participarea la Kosice - la invitația Preasfințitului Cyril Vasil; Participare la manifestările dedicate lui Constantin Bălăceanu Stolnici – București; Participarea la simpozionului internațional „170 de ani de existență a episcopiei de Cluj-Gherla. tradiție și perspective”; Presov - 15 ani de la ridicarea Bisericii din Slovacia la rangul de Mitropolie; Întâlnirea persoanelor consacrate; Organizarea și susținerea Olimpiadei naționale de religie catolică Oradea; Pelerinajul la Sighet; Acțiune de plantare de copaci alături de elevii Liceului Iuliu Maniu; Inaugurarea și sfințirea noului corp de clădire al Liceului Don Orione; Instalarea Preasfințitului Călin ca și episcop de Lugoj; Blaj - moaștele Sfintei Ana în Romania; Lisabona – Întâlnirea Mondială a Tineretului Catolic; Școala de Vară – Oradea; Grest – Sântandrei; Jubileul de 25 de ani de preoție a preoților franciscani. Dezvelirea statuii lui Aurel Pop-Carei; 75 de ani de la interzicerea Bisericii.

PASTORAȚIA ADULȚILOR ȘI A FAMILIILOR ÎN 2024

Departamentul pentru pastorația adulților și familiilor al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, împreună cu pr. Vicar General Mihai Vătămănelu, ne îndeamnă să acordăm o atenție deosebită familiilor din Eparhia noastră. În acest sens, ne stau la dispoziție mai multe propuneri de activități pastorale dedicate familiilor, precum și materiale informative traduse în limba română de pr. Mihai Tegzeș, Vicar Eparhial cu Pastorația Familiilor în EGCO. Nu în ultimul rând, în acest an dedicat Rugăciunii, părinții parohi sunt invitați să organizeze întâlniri cu familiile în Biserică, oratoriu sau în casa parohială, care să pornească de la rugăciunea familiei, a unui psalm sau a unui verset biblic. Pe lângă cuvântul de învățătură care le va fi transmis, familiile vor avea astfel prilejul să petreacă împreună un timp de calitate și comuniune.

Propuneri de întâlniri și materiale utile sunt următoarele:

1. Pregătirea la Căsătorie:

Materiale formative: „Taina Căsătoriei” – Renzo Bonetti, „Mulțumesc pentru că ești” – Comunitatea Caresto, „Familia, Amoris laetitia” – curs logodnici EGCO.

2. Întâlniri săptămânale cu credincioșii adulți din parohie după modelul Comunităților Familiale de Evanghelizare (CFE);

Rugăciunea orelor (psalmi și rug. de laudă și mulțumire) – 10 min.;

Citirea Cuvântului – transmis de paroh (materiale găsiți pe: catehezebiblice.ro; Cateheze CFE – lumea.catholica.ro) – 15 min.;

Aprofundarea Cuvântului (reflecții personale) – 15 min.; Anunțuri din parohie – 3 min.

Invocarea Spiritului Sfânt și binecuvântarea finală – 10 min.

3. Întâlniri lunare pentru familii, fie în oratoriu, fie în Biserică.

Materiale: Cărțile pentru familii pregătite de Departamentul pentru pastorația familiilor, publicate la Ed. Surorilor Lauretane (Autori p. Renzo Bonetti, Comunitatea Caresto, etc...)

Model întâlnire: Rugăciunea soților

Prezentarea temei de către preot;

Discuții personale între soți;

Împărtășire în plen;

Rugăciunea Tatăl nostru și binecuvântarea finală.

4. Diverse

Momente de întâlniri și comuniune între familii – fie la nivel parohial, fie la nivel de protopopiat o dată sau de două ori pe an.

5. Exercițiile spirituale eparhiale

În Postul Paștelui (22-24 martie 2024, Sânmartin, Vila Sântana) – ocazie favorabilă în vederea aprofundării unor teme de spiritualitate pentru adulți și familii.

6. Întâlnirea Eparhială a Familiilor – în luna 2 iunie 2024, Carei.

7. Două întâlniri pe an cu familiile tinere însoțite de familia preotului.

Pr. Mihai Valentin Tegzeș
Vicar Eparhial cu pastorația familiilor

Pr. Mihai Vătămănelu
Vicar general